

UYUŞTURUCU MADDE BAĞIMLILIĞI İLE MÜCADELE(*)

09 Mayıs 2011

Sayın Rektörüm, Sayın Dekanım, çok değerli hocalarım, değerli meslektaşlarım ve sevgili gençler, öğrenci arkadaşlarım... Hepinizi sevgi ve saygı ile selamlıyorum.

Uyuşturucu bağımlılığı Yeşilay'ımızın her zaman gündeminde olan bir mücadele alanıdır. Bu bakımdan üniversitelerimizin ve tabii ki Doğuş Üniversitesi'nin bu konuya zaman ayırması ve hocalarımızın bu konuları özveri ile işlemeleri bizim için ayrı bir sevinç ve gurur vesilesidir. Son dönemlerde, Ulusal Öğrenci Konseyi'nin üniversitelerde başlattığı 'Dumansız Kampüs Projesi' de bizi sürekli heyecanlandıran ve katılımımızı sağlayan önemli etkinliklerden biri oldu. Bu açıdan üniversite gençliği ile Yeşilay'ın buluşmaları, hatta Türkiye buluşmaları tarzındaki buluşmaları bizim ilgi alanımız bakımından gerçekten önemli çalışmalardır. Bu bakımdan bugünkü panel için tertipleycilerine Yeşilay ve şahsım adına teşekkürlerimi sunuyorum.

Benim Yeşilay başkanı olarak, 91 yıllık bir kurumun temsilcisi olarak sizlerle paylaşmak istediğim bazı hususlar var. Madde bağımlılığı son zamanlarda Türkiye'nin gündemine geldi oturdu. Fakat bu madde bağımlılığı tek başına gelmiyor. Örneğin yolda yürürken hiç kimseye birisi gelip bir madde uzatıp bunu içer misin demiyor. Madde bağımlılığı genç arkadaşlarımıza en yakın arkadaşları vasıtasıyla bulaşıyor. Yani birinci dereceden yakın arkadaşlıklarla bu bağımlılık bulaşıyor. Öncelikle bunun altını çizmek gerekiyor. Gençlerimiz, çocuklarımız buldukları zeminlerde, mekânlarda ve arkadaşlıklarda biraz daha dikkatli olmalı.

Yine bunun kadar önemli bir husus daha var ki Yeşilay bunu bir slogan haline de getirdi: 'Her bağımlılık bir diğerini tetikler'. Yani hiçbir zaman uyuşturucu madde bağımlılığına insanlar doğrudan başlamıyor. Dolayısıyla kurum olarak, her ne kadar 91 yıl önce alkole karşı mücadele eden bir kuruluş olarak başlasa da, zamanla sigara, alkol, kumar, fuhuş, uyuşturucu bağımlılıklarını da tüzüğümüze ve gündemimize aldık ve bu alanlarda mücadele ediyoruz.

Son dönemde de ekran ve teknoloji bağımlılığını tüzüğümüze ve gündemimize aldık. Şunun için, Her bağımlılık bir diğerini tetikliyor. Örneğin uyuşturucuya giden yol,

* Bu konuşma Doğuş Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nin "Uyuşturucu Madde Bağımlılığıyla Mücadele ve Ceza Hukuku Bilimsel Toplantısı"nda sunulmuştur.

http://www.dogus.edu.tr/images/pdf/hukuk_bilimseltoplanti/uyusturucu.pdf

sigara ve alkolden; sigara ve alkole giden yol büyük oranda ekran ve teknoloji bağımlılığından geçiyor. Tabii ki bağımlılıklar üzerinde reklam, teşvik ve özendiricilik çok etkili oluyor. Bu konuda maalesef devletimiz, kamu kurumlarımız ve bürokrasimizin argo tabirle aymazlıklarının da altını çizmeden geçemeyeceğiz. Daha çok yakın bir zamana kadar her askerine ayda bir kilo mecburi sigara veren bir devletten bahsediyorum. İçmeyenin de sigara içen bir arkadaşına vermek şeklinde zorlandığı, almadığı veya çöpe attığı zaman emre itaatsizlikle suçlanarak yargılandığı bir yanlış uygulamadan bahsediyorum.

Yine çok yakın zamana kadar sigara ve alkol tekeli elinde bulunduran, bunu teşvik eden, özendiren bir devlet yapısından bahsediyorum. Bayilerin camlarında, kapılarında +18 yazan ve dolayısıyla zararlı alışkanlık sayılan şans oyunu adı altında oynatılan kumarın, devlet eliyle oynatıldığından ve çocuklarımızın, gençlerimizin bağımlı hale getirilmesinden bahsediyorum. +18'in devlet televizyonlarında prime-time'da çekilişinin yapıldığı bir ülkeden bahsediyorum. Eğer +18 ise, madde bağımlılığı gibi bağımlılık yapan bir zararlı maddeden ve bu maddenin, bu olgunun, bu kumarın devlet televizyonlarında reklamından ve özendirilmesinden bahsediyorum. Bu şartlarda, madde bağımlısı olan insanlara söylenecek çok fazla sözümüz kalmıyor.

O halde zehir tacirlerinin, bağımlılık üreticilerinin ve bunların yapıp ettiklerinin ismini koymamız lazım. Şimdi bu panelin ismi "Madde Bağımlılığı ve Ceza Hukuku". İçimizde hukukçu arkadaşlarımız, hocalarımız, meslektaşlarımız var. Türkiye'de sadece sigaraya bağlı akciğer kanserinden yılda 120 bin kişi ölüyor. Sigaraya bağlı diğer hastalıklardan kaynaklanan ölümleri de hesaba kattığımızda bu sayı 250 bin oluyor. Dünyada ise yılda 5 milyon kişi ölüyor. Alkol; cinayetlerin, cinnetlerin, tecavüzlerin, tacizlerin, boşanmaların birinci sıradaki nedeni. Keza kumar da öyle. İnsan ticaretinin, çok küçük yaşta çocukların, kız çocuklarının ticaretinin büyük boyutlarda yapıldığı -ki emniyet bu verileri infial uyandırmamasın diye açıklamıyor- bir ülkede yaşıyoruz. Bütün bunları üretenler, madde bağımlılıklarını üretenler, uyuşturucu tacirleri vs. bütün hepsinin yaptığı bu eylemler insanlığa karşı suç kategorisi içerisinde değerlendirilmiyor.

Yani, insan bedenine ve insan onuruna karşı, kitlesel şekilde insanlığı hedef alan, insanların iradesini çözen, çökerten, bağımlı hale getiren, köleleştiren, özgürlüklerini çalan ve öldüren insanlardan ve kurumlardan bahsediyoruz. Fakat bunların yaptıkları eylemler, bunların işlemleri, bir terör gibi, bir insan ticareti gibi, bir işkence gibi, bir soykırım gibi algılanmıyor ve karşılık bulmuyor.

Yaşadığımız son yıllarda soykırımdan, terörden, işkenceden, insan ticaretinden mağdur olan ve ölenlerin sayısı ile sadece sigaradan ölenlerin, hayatları kararanların, bağımlı hale gelenlerin sayılarını kesinlikle karşılaştıramayız, kabili kıyas değildir. Fakat ne hikmetse bu güçler kartel oluşturdukları için, her birinin bütçesi Türkiye gibi birkaç ülkenin bütçesini katlayabildiği için bunların eylemleri insanlığa karşı suçlar kapsamına girmiyor.

Bir başka husus daha var, vaktin darlığı sebebi ile bu konuları arka arkaya sıralayarak değerlendirmek istiyorum ki bunların her biri ayrı bir panel konusu olabilecek hususlardır. Özellikle ötenazi ve intihar. Ötenazinin yasak olduğunu biliyoruz, intiharınsa devlet ya da bireyler tarafından müdahale edilebilen bir eylem olduğunu biliyoruz. Müdahalenin sebebi insanın kendisine zarar verme özgürlüğünün olmamasıdır. Nasıl ki üçüncü şahıslara zarar verme özgürlüğümüz yoksa kendi bedenimize de zarar verme özgürlüğümüz yoktur. Fakat birçoğumuz, yani bu toplumun % 49'u erkek, % 15,7'si de bayan olmak üzere katılımı cebimizde taşıyabiliyoruz veya masamızda bulundurabiliyor, içebiliyoruz. Hem insanın kendi bedenine zarar verme özgürlüğü olmadığını hem de devlet, birey ya da kurumlar olarak buna müdahil olma hakkımızın olmadığını söyleyeceğiz. Bu bir paradokstur, önemli bir çelişkidir.

Biz Yeşilay olarak ceza hukuku hocalarımızdan, üstatlarımızdan, bizimle veya kendi düzlemlerinde çalışmalar yapmalarını canı gönülden istiyoruz. Gerçekten de bize göre insanın kendisine zarar verme özgürlüğü yoktur, aksi hal müdahaleye açıktır, ancak bu müdahalenin şekli ve dozajını elbette ki yasalar belirleyecektir ve yasal düzeyde yapılacak olan çalışmalara bizim her türlü maddi ve manevi, fiili katkılarımızın da olacağını buradan ben kurumum adına da taahhüt etmek isterim.

Son olarak şunu söyleyebilirim, bütün bu hassasiyetlerde ve bütün bu çalışmalarda üniversite eğitimin yeri kesinlikle yadsınamaz. Biz Yeşilay olarak 'felaketten önce' sloganı ile bilhassa hiç başlamamışlara yönelik çalışma yapıyoruz. Bağımlılarla ilgili çalışmaları AMATEM ve ruh sağlığı merkezlerine, değerli hocalarımızın ilgi alanlarına yönlendirmeye çalışıyoruz, fakat hiç başlamayanlar çok önemli.

Birleşmiş Milletler 2011 yılını alkolle mücadele yılı ilan etti ve diğer bütün bağımlılık türleri için de aslolan 'kullanmayanların kullananların tesirinden korunmasıdır' diye de bir konsept belirledi. Buradan hareketle bu bilinci en iyi kuşanabilecek olan kesimin üniversite olduğunu düşünüyoruz.

Gerçekten de Avrupa'da bağımlılıklarla yapılan mücadelede, Polonya örneğini görünce şaşırдық ve sevindik. Dünya Sağlık Örgütü Avrupa Ofisi'nin çalışmaları içerisinde değerlendirilecek olan Polonya'daki mücadelede en önemli kampanyanın ismi

şu idi: ‘Alkol özgürlüğümüzü çalar’. Biz bunu ‘her türlü bağımlılık özgürlüğümüzü çalar’ diye ifade ettiğimizde, özgürlüklerine en hassasiyetle tutunan, yapışan ve kıskançlıkla bu özgürlüğünü koruyan kesimin üniversiteler olduğunu biliyorduk. Hepimiz bu sıralardan geldik. Üniversiteler devrimlerin ve değişimin ana rahmidir. Dolayısıyla bağımlılıkla mücadelede üniversitenin yerini, bırakın inkâr etmeyi, göz ardı etmek kesinlikle mümkün değildir. Bütün bu çalışmaların ekseninde üniversitelerin olması gerekir ve olmasından dolayı da biz çok büyük mutluluk duyuyoruz.

Bu düşüncelerle ve sizin gönüllerinize ve gönüllülüğünüze ihtiyacımız olduğunu belirterek hepinize saygılarımı sunuyorum.

Av. Muharrem BALCI
Türkiye Yeşilay Cemiyeti Genel Başkanı